

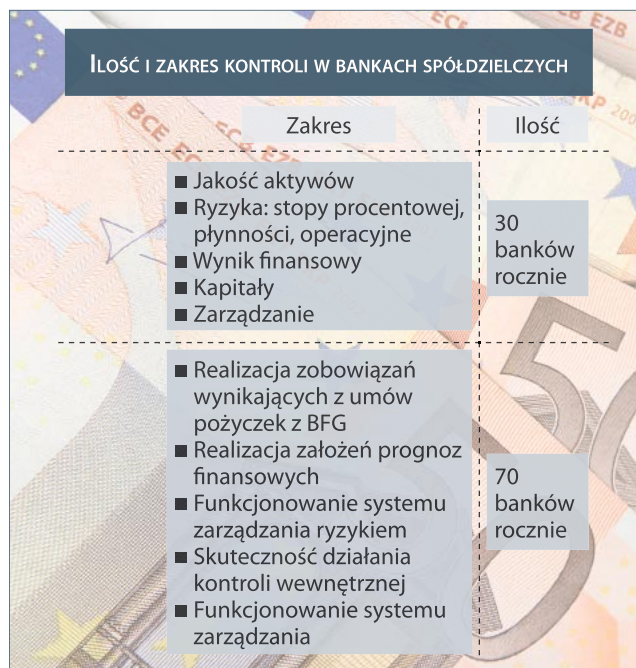
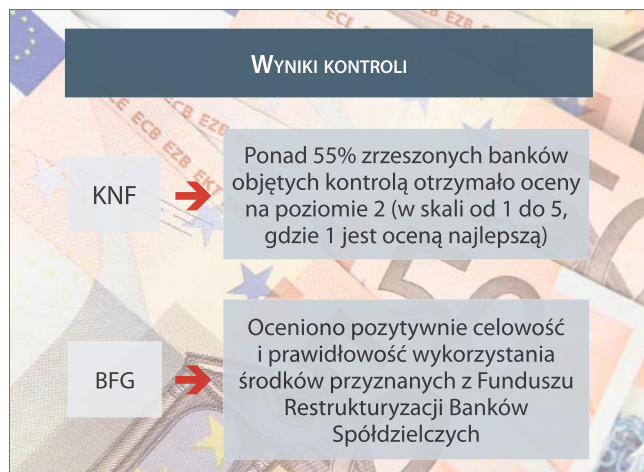
Misja spółdzielcza z daniną publiczną w tle

Zrzeszenie Banku BPS zostało zobowiązane do wniesienia opłaty na pokrycie kosztów nadzoru finansowego za 2008 r. w kwocie 7,6 miliona złotych. Obciążenie pojedynczego banku spółdzielczego wyniesie z tego tytułu od 2 do 174 tys. zł.

Z informacji przedstawionej podczas konferencji Fundacji Rozwoju Bankowości Spółdzielczej wynika, że banki zrzeszone w BPS zostały obciążone opłatą nadzorczą 5,6 mln zł, natomiast Bank Zrzeszający wpłacił około 2 mln zł. Zgodnie z art. 131a ustawy Prawo bankowe sektor jest zobowiązany do wnoszenia wpłat z tytułu nadzoru, stanowiących iloczyn sumy aktywów bilansowych banków i stawki nieprzekraczającej 0,024 proc. Zdaniem **Mirosława Potulskiego**, prezesa Banku BPS opłaty związane z funkcjonowaniem Komisji Nadzoru Finansowego są niewspółmiernie wysokie w stosunku do profilu i skali działania, a także generowanego ryzyka BS-ów.

Nadzorczo łaskawy...

Suma aktywów bilansowych banków zrzeszających jest w dużej mierze pochodną lokat złożonych przez banki spółdzielcze. Przeciętnie kwota lokat stanowi ok. 70 proc.

sumy bilansowej Banku BPS, co oznacza, że część opłaty uiszczanej przez ten bank dubluje opłaty wnoszone przez BS-y. Tymczasem nadzór bankowy jest powielany w poszczególnych obszarach przez bank zrzeszający zobowiązany ustawowo do prowadzenia określonych czynności w ramach pełnionych funkcji.

Banki spółdzielcze kontrolowane są przez wiele instytucji, co skutkuje obciążeniami finansowymi i mitręgą dla personelu. Bank musi bowiem do każdej kontroli przygotować odpowiednie materiały, pomieszczenie i wyposażenie stanowisk dla kontrolerów, a także poświęcać wiele czasu na szczegółowe wyjaśnienia.

Źródło: BPS

– Warto zastanowić się – mówi prezes M. Potulski – nad możliwością ograniczenia czynności kontrolno-nadzorczych w BS-ach. Zwolnienie nas z opłaty odpowiadającej kwocie lokat składanych przez banki zreszone pozwoliłoby na przeznaczenie tych środków na prowadzenie badań, analiz i kontroli wewnętrznych zapewniających bezpieczeństwo zreszenia.

Sposób określania i wysokość opłat nadzorczych wzbudzają wątpliwości wielu prawników. W przygotowanym na zlecenie Związku Banków Polskich opracowaniu pt. „Wpływ zmian rozwiązań regulacyjnych na działalność banków w Polsce”, **Grzegorz Tyliński** zauważa, że nie można tylko i wyłącznie na podstawie art. 131a ust. 1 Prawa bankowego określić w sposób przejrzysty i niewzbudzający jakichkolwiek wątpli-

KOSZTY NADZORU NAD BANKAMI W KRAJACH CZŁONKOWSKICH UE

Kraj	Koszt nadzoru nad bankami w euro w relacji do 1 mln euro aktywów sektora bankowego
Austria	7,6
Belgia	19,0
Irlandia	7,9
Polska*	195,7
Szwecja	12,2
Węgry	236,2
Wielka Brytania	9,9

*Kwotę nadzoru nad bankami przyjęto zgodnie z projektem ustawy budżetowej na 2008 r. (142 mln zł) i odniesiono ją do sumy aktywów sektora bankowego na koniec I półrocza 2007 r.

Źródło: ZBP

wości interpretacyjnych wysokości tych opłat w stosunku do poszczególnych banków. Wadliwość regulacji przejawia się przede wszystkim w tym, iż w ogóle nie wskazano, że chodzi o iloczyn sumy aktywów finansowych konkretnego banku i stawki nieprzekraczającej 0,024 proc. Jakkolwiek wydaje się to być absurdalne, dokonując wykładni językowej art. 131a ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, twierdzić można, iż wpłata ta jest jednakowa dla każdego banku, zaś iloczyn sumy aktywów bilansowych dotyczy zsumowanych aktywów całego sektora.

Wadliwość rozwiązania

przyjętego w art. 131a ustawy – Prawo bankowe polega zdaniem autora opracowania przede wszystkim na jego lakoniczności, uniemożliwiającej określenie wysokości zobowiązania banku z tego tytułu wyłącznie na podstawie przepisu ustawowego, jak również na jego dwuznaczności przejawiającej się niedookreśleniem, czy prawodawcy chodziło o aktywa bilansowe konkretnego banku, czy też o aktywa całego

sektora. W istocie jednak wątpliwości co do treści art. 131a ustawy – Prawo bankowe są dalej idące i mogą uzasadniać tezę o niekonstytucyjności przyjętych rozwiązań.

Niewątpliwie wpłata banku jest świadczeniem o charakterze obligatoryjnym, bezzwrotnym na rzecz Skarbu Państwa (KNF nie posiada odrębnej podmiotowości prawnej). Spostrzeżenie to prowadzi do wniosku, iż wpłata taka jest co najmniej daniną publiczną, o której mowa w art. 217 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.). Wpłata nie jest natomiast podatkiem, albowiem z obowiązkiem jej uiszczenia łączy się obowiązek władzy publicznej do określonego świadczenia wzajemnego polegającego na sprawowaniu czynności nadzorczych.

W świetle ustalonej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego zasady, że sprawy istotne z punktu widzenia założeń ustawy nie mogą być przekazywane do uregulowania w aktach wykonawczych, należy jednak przyjąć, że konstytucyjne wyliczenie spraw z zakresu prawa daninowego zastrzeżonych dla ustawy nie ma charakteru wyczerpującego. Wszystkie istotne elementy stosunku daninowego powinny być uregulowane bezpośrednio w ustawie.

Kto powinien być płatnikiem?

Co prawda przyjęcie współfinansowania nadzoru przez podmioty nadzorowane jest stosowane w niektórych państwach unijnych, jednakże według przeprowadzonej w ZBP symulacji wynika, iż w Polsce koszt nadzoru nad bankami w euro w relacji do 1 mln euro aktywów sektora bankowego wynosić będzie 195,7, podczas gdy w Austrii koszt ten wynosi 7,6, w Irlandii 7,9, a w Wielkiej Brytanii 9,9. Wyższy jest natomiast na Węgrzech, gdzie wynosi 236,2 euro.

Jakkolwiek banki, jako uczestnicy obrotu, zainteresowane są zagwarantowaniem pewności obrotu – nadzór sprawowany jest w interesie podmiotów zewnętrznych, spoza sektora bankowego. W takiej sytuacji koszt nadzoru w całości lub przynajmniej w części winien być finansowany przez podmioty zewnętrzne – spoza tego sektora.

Wydaje się, iż w takiej sytuacji właściwym źródłem finansowania nadzoru są środki budżetowe. Rozważyć także należy możliwość finansowania lub współfinansowania takiego nadzoru ze środków banku centralnego. □

OBCIĄŻENIE KONTROLĄ BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

	Ilość kontrolowanych banków rocznie	Czas trwania 1 kontroli	Liczba osób kontrolujących
Czasowe			
KNF	ok. 70	ok. 20 dni	8–15 osób
BFG	ok. 8	ok. 5 dni	2–4 osoby
ARiMR	ok. 15	ok. 1–6 dni	2–3 osoby
BGK	ok. 5	ok. 1 dzień	2 osoby
Finansowe			
Opłata obowiązkowa na KNF – ok. 5,6 mln zł rocznie (od 2 do 174 tys. zł na 1 bank)			
Koszty obsługi zespołów kontrolujących			

Źródło: BPS